

กฎมณเฑียรบาล

ว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการในพระราชสำนักเพิ่มเติม
(ครั้งที่ ๓)

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมว่า ตั้งแต่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยครอบครัวแห่งข้าราชการในพระราชสำนักขึ้นไว้แล้ว ครอบครัวเป็นระเบียบเรียบร้อยดีจนเป็นลำดับมา บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรในมาตรา ๑๕ ข้อ ๑ ซึ่งห้ามมิให้ชายนำหญิงที่อาศัยบรรดาศักดิ์ เป็นครั้งเป็นคราว ฤาหญิงที่เรียกว่าเมียลับลงทะเลเมียนนี้ ความยังบกพร่องอยู่ เพราะบางทีชายสมสู่กับหญิงจำพวกนี้จนมีบุตร แต่หญิงนั้นต้องด้วยลักษณะเมียลับที่จะจดทะเบียนไม่ได้ บุตรอันเกิดมาก็เลยไม่ได้จดทะเบียนและไม่ใคร่จะได้รับความอุปถัมภ์เลี้ยงดูจากผู้เป็นบิดาตามสมควร ทรงพระกรุณาฯ สงสารแก่เด็กที่เกิดมาเป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดิน และเพื่อจะบำรุงบารมีให้การอย่างนี้ไม่แพร่หลายมากไป

วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๘๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาธรรมาธิบดีกรณารับตี
เสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการประกาศกฏมณฑลเพ็ชร
บาลฉบับนี้เพิ่มเติมว่า

มาตรา ๑ บุตรอันเกิดแต่หญิง ที่ชายสมจรด้วยเป็นครั้งเป็น
คราว ฤๅหญิงที่ชายสมจรด้วยโดยอาการที่เรียกว่ามียลัภก็ตาม
ถ้าความไม่ปรากฏว่าหญิงที่เป็นมารดานั้น ได้สมจรปะปนด้วย
ชายอื่น เด็กที่เกิดมาเป็นบุตรของชายผู้นั้นโดยแท้แล้ว ให้
ชายผู้เป็นบิดามีนหน้าที่ต้องเลี้ยงดูบำรุงรักษาให้ กินอยู่ snug ห่มและเล่า
เรียนตามสมควรแก่ถณานนรูปจนกว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ ๑๖ ปี

มาตรา ๒ การเลี้ยงดูตั้งว่ามาในมาตรา ๑ นั้น ชายผู้เป็นบิดา
จะรับตัวเด็กมาเลี้ยงดูเองก็ได้ ฤๅจะให้มารดาปกครองเลี้ยง
ดูไว้ก็ได้ แล้วแต่ความตกลงแลเพื่อประโยชน์แก่เด็กเป็น
ประมาณ

ถ้าเด็กต้องอยู่กับมารดาแล้ว ให้ชายผู้เป็นบิดาออกเงินค่า
เลี้ยงดูให้ตามสมควรแก่ถณานนรูป (แต่อย่างไรก็ดีมารดาของ
เด็กฤๅผู้ปกครองจะเรียกค่าเลี้ยงดูเกินกว่า ๑ ใน ๔ ของเงินเดือน
ไม่ได้)

ประกาศมาณวันที่ ๔ มิถุน. ยม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐
เป็นวันที่ ๒๓๕๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้